

Indledningsvis bemærkes, at det var hårdt tiltrængt og et vigtigt løft for retshjælpsinstitutionerne med den øgede bevilling til området på Finansloven for 2012 og 2013. Der er behov for at dette bevillingsniveau fastholdes. Det tager tid at iværksætte nye tiltag, ligesom en vis stabilitet i bevillingerne er en forudsætning for øgede tilbud. Af samme grund er det forventeligt, hvis midlerne ikke fuldt ud anvendes i indeværende år. Århus Retshjælp er i færd med at styrke indsatsen for især svage grupper af borgere og for særligt tunge sagsområder. Men vi er varsomme med at etablere nye tilbud, øge åbningstider og ansætte rådgivere m.v. før vi har en vis sikkerhed for stabilitet i bevillingerne.

Der er flere holdepunkter for, at der er et stort og udækket behov for retshjælp – ikke mindst hvad angår den helt basale retshjælp (trin 1). Dette er særligt udtalt uden for de store universitetsbyer, hvor der ikke er mulighed for at etablere retshjælpsinstitutioner med frivillig arbejdskraft. Ligesom der klart er tale om en udvikling i retning af ringere muligheder for retshjælp, særligt hvad angår retshjælp ved advokat.

På længere sigt er der derfor dels behov for at retshjælpsdækningen moderniseres, og at der sker en sikring af basal retshjælp for alle borgere i landet. Dels bør der også sikres en rimelig adgang til retshjælp på trin 2 og 3.

Lige før sommeren 2012 blev der afgivet *rapport fra Retsplejerådet* vedrørende retshjælp. Her tages afsæt i, at de offentlige udgifter til retshjælp ved advokat (trin 2 + trin 3 retshjælp) er faldet fra 21-24 mio. kr. /år til 5,8 mio. kr. i 2011. Det bemærkes i den sammenhæng, at kommissoriet for Retsplejerådets arbejde var, at man skulle holde sig indenfor de økonomiske rammer. Desværre blev dette fortolket således at rammerne var udgiftsniveauet for 2011 (5,8 mio. for offentlig retshjælp ved advokat). Dette uagtet, at de årlige udgifter før 2007 var 21-24. mio./år. Denne fortolkning af rammen umuliggjorde i realiteten mere grundlæggende overvejelser af, hvordan man kan skabe en bedre retshjælpsdækning.

I rapporten peges på en udvikling hvor retshjælp ikke længere i samme omfang ydes af advokater men af retshjælpskontorer i stedet (s 34). Det bemærkes også, at den øgede retshjælp i tilknytning til småsagsprocessen er flyttet til retterne eller retshjælpsinstitutionerne (s. 45). Retsplejerådet henviser til, at alle beneficerede advokater har pligt til at yde retshjælp, hvorfor der ikke synes at være det store problem (s 36). Danske Advokater har dog gennemført en survey undersøgelse blandt deres medlemmer, der viser, at sager med offentlig retshjælp kun varetages af et begrænset antal advokater. Det er således færre end hver femte advokat der faktisk yder retshjælp. Retshjælpen oplever at det er meget svært for borgerne at få retshjælp ved advokat. Advokaterne stiller typisk krav om deposita på 5-10.000 kr. for at ville se på sagen, hvilket udgør en reel barriere for mange borgere for at få retshjælp ad denne vej.

I Retsplejerådets rapport peges endvidere på, at der er et udækket behov for trin 1 retshjælp – altså helt basal retshjælp, herunder og ikke mindst for befolkningsgrupper, som ikke er i stand til selv at skaffe sig information fx via internet m.v.(s 52). I Århus Retshjælp mærker vi et markant øget behov for retshjælp, ikke mindst den helt basale retshjælp. Vi har fået en meget betydelig tilvækst i antallet af henvendelser (mere end 59 % over de seneste fire år).

Bemærk også efterskriftet i Retsplejerådets rapport, hvor et mindretal af medlemmerne giver udtryk for, at de i rapporten angivne årsager til den store besparelse i udgifterne ikke forekommer sandsynlig, at det ikke er sandsynligt at behovet for retshjælp er faldet (snarere tværtimod), og at der er betydelige barrierer for at udnytte de nuværende ordninger som forhindrer en anvendelse af disse (s 61). Der opfordres til en bredere tilgang og en modernisering og kvalitetssikring af retshjælpsordningerne. Dette ønske kan jeg fuldt ud tilslutte mig.

Dette blot for at erindre om dette vigtige område i relation til de igangværende Finanslovs forhandlinger. Men som det forhåbentlig fremgår af det foranstående, er der behov for et gennemgående eftersyn af dette område, da borgernes mulighed for at få retshjælp i praksis er reduceret ganske betydeligt. Det gælder i særlig grad uden for de store universitetsbyer, hvor retshjælpsinstitutioner kan dække en del af behovet. Jeg står naturligvis gerne til rådighed for yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen
Bettina Lemann Kristiansen
Daglig leder af Århus Retshjælp